

Riigihalduse ministri 20. jaanuari 2016. a määruse nr 5 „Toetuse andmise tingimused regionaalsete kompetentsikeskuste arendamiseks“ muutmine“ eelnõu seletuskiri

I. Sissejuhatus

Riigihalduse ministri 20. jaanuari 2016. a määruse nr 5 „Toetuse andmise tingimused regionaalsete kompetentsikeskuste arendamiseks“ muutmine“ eelnõu (edaspidi *eelnõu*) on kehtestatud perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse (edaspidi *STS2014_2020*) § 14 alusel.

Eelnõu kohaselt muudetakse struktuuritoetuste andmist reguleerivat riigihalduse ministri 20. jaanuari 2016. a määrust nr 5 „Toetuse andmise tingimused regionaalsete kompetentsikeskuste arendamiseks“ (edaspidi *kehtiv määrus*), lühendatakse projektide menetlemise aegasid, täpsustatakse sõnastust, ajakohastatakse viiteid asjaomastele õigusaktidele, sätestatakse minimaalne omafinantseeringu määr kuni struktuuritoetuste perioodi lõpuni ja viiakse meetme tegevuse väljundinäitajate sihttase vastavusse Euroopa Komisjoni poolt 21. detsembril 2018. a heaks kiidetud „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014–2020“ muudatustega¹.

Määruse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Rahandusministeeriumi regionaalarengu osakonna regionaalpoliitika talituse peaspetsialist Tea Treufeldt (tel 611 3225; e-post tea.treufeldt@fin.ee). Eelnõu ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti on kontrollinud Rahandusministeeriumi regionaalhalduspoliitika osakonna õigusnõunik Olivia Taluste (tel 611 3092; e-post olivia.taluste@fin.ee) ja õigusosakonna jurist Virge Aasa (tel 611 3549; e-post virge.aasa@fin.ee). Eelnõu on keeleliselt toimetanud Rahandusministeeriumi õigusosakonna keeleteimetaja Sirje Lilover (tel 611 3638, sirje.lilover@fin.ee).

Eelnõu ei ole seotud ühegi muu menetluses oleva eelnõuga.

II. Eelnõu sisu

Eelnõu koosneb 14 punktist.

Eelnõu punktiga 1 muudetakse kehtiva määruse § 2 lõike 3 punkti 2, milles vähendatakse toetuse abil ellu viidud projektidega saavutatavat meetme tegevuse väljundinäitajate sihttasest „tegevuste elluviimise tulemusel kasvab tööhõive toetust saanud ettevõtetes“ 100-lt 55-le täistööaja ekvivalendile. Muudatuse vajadus tuleneb Euroopa Komisjoni poolt 21. detsembril 2018 heaks kiidetud muudetud ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskavast. Rakenduskava muudatusega vähendati meetme tegevuse 5.4.1 EL toetust 12 081 851 eurolt 9 481 851 eurole ning kogumaksumust 14 213 942 eurolt 11 155 118 eurole. Meetme tegevuse toetuse vähendamise tingis asjaolu, et 2016. aastal uusi kompetentsikeskuseid ideekavandite voorus juurde ei tekkinud ning uutele kompetentsikeskustele kavandatud toetus jäi välja andmata. Rahalised vahendid suunati ümber teistesse meetme tegevustesse. Seoses rakenduskavas meetme tegevuse toetuse vähendamisega vähendati ka tegevuse väljundnäitaja sihttasest.

Eelnõu punktiga 2 tunnistatakse kehtetuks kehtiva määruse § 6 lõike 2 punkt 4. Vastavalt § 6 lõikes 2 sätestatule võisid kompetentsikeskuse koosseisu kuuluda lisaks muudele asutustele ka

¹ https://www.struktuurifondid.ee/sites/default/files/uhtekuuluvuspoliitika_fondide_rakenduskava_2014-2020_211218_0.pdf.

maavalitsused. Kuna maavalitsuste tegevus lõpetati 2018. aasta 1. jaanuaril², siis viide maavalitsuste kuulumisele kompetentsikeskuste koosseisu ei ole enam asjakohane ning vastav punkt tunnistatakse kehtetuks.

Eelnõu punktiga 3 täpsustatakse kehtiva määruse § 6 lõike 8 teist lauset õigusselguse huvides, millega sätestatakse, et tegutsev kompetentsikeskus peab põhitegevuste toetamiseks taotluse esitamise ajal ning projekti elluviimise perioodil vastama tervikuna kõigile lõikes 6 nimetatud nõuetele. Kehtivas määruses osundatakse tegutseva kompetentsikeskuse puhul üksnes üksikutele lõike 6 punktidele, mida kompetentsikeskus järgima peab, sest esmakordsel taotlemisel oli vajalik anda tegutsemist alustavatele kompetentsikeskustele sisseelamisaeg nõuete täitmiseks.

Eelnõu punktiga 4 ajakohastatakse kehtiva määruse § 8 lõike 7 punktis 3 viidet tulumaksuseaduse § 48 lõikele 4. Kuna tulumaksuseaduse § 48 lõike 4 punkt 4 on kaotanud kehtivuse alates 1. jaanuarist 2016. a, siis viidatakse määruses edaspidi vaid seaduse § 48 lõike 4 punktile 5.

Eelnõu punktiga 5 muudetakse kehtiva määruse § 10 lõiget 5, millega sätestatakse tegutsevate kompetentsikeskuste põhitegevuste elluviimise minimaalseks omafinantseeringu määraks 15% abikõlblikest kuludest kuni struktuurivahendite perioodi lõpuni. Kehtiv määrus sätestab, et kuni aastani 2019 rakendatakse 15% minimaalset omafinantseeringu määra ning alates aastast 2020 rakendatakse 30% minimaalset omafinantseeringu määra.

Määruse koostamise ajal eeldati, et aastatega kasvab kompetentsikeskuste võimekus kaasata rohkem raha kompetentsikeskuse tegevuse toetamiseks sektori ettevõtelt ning piirkonna kohalikele omavalitsustele. Seetõttu planeeriti vähendada järk-järgult kompetentsikeskuste sõltuvust riigipoolsest toetusest. Kahjuks eeldused kohalike omavalitsuste võimekuse kasvule panustada aasta aastalt rohkem raha kompetentsikeskuste arengusse pole kavandatud tempos realiseerunud.

Regionaalsed kompetentsikeskused käivitasi sisulise teadusarenduse töö alles 2016. aasta algul, enne seda tegeldi keskuste väljaehitamisega. Liialt lühikene on olnud aeg selleks, et arendada välja valdkonna vajadustele ning turuvajadustele vastav teadusarenduse kompetents. Rakendusuuringutest toote või teenuseni jõudmine võtab oluliselt rohkem aega, kui määruse koostamisel osati ette näha. Ka regionaalsete kompetentsikeskuste valdkondades ja regioonides tegutsevate ettevõtjate võimekus ning soov osaleda teadusarendusprojektides on veel suhteliselt madal, seega on ka kompetentsikeskuste võimalus ja võimekus teenida lisatulu olnud seni suhteliselt madal. Lähiaastatel peavad kompetentsikeskused sellegipoolsest arvestama riigipoolse rahastuse osakaalu vähenemisega ning sellest tuleneva vajadusega kaasata oma tegevusse järjest rohkem raha piirkonna kohalikele omavalitsustele (sh osana maakondlikust arendustegevusest), valdkonnas tegutsevatelt ettevõtjatelt ning teistest projektipõhistest toetusallikatest, milleks on eelkõige rahvusvahelised tootearendus- ja teaduskoostööprojektid.

Kuigi määrusega sätestatakse minimaalne omafinantseering 15% abikõlblikest kuludest, võimaldab määrus rakendada erinevate voorude puhul ka minimaalsest suuremat omafinantseeringu määra. Näiteks koostööprojektidele ettevõtjatega võib rakendada soodsaimat minimaalset omafinantseeringu määra, kuid muude mittemajanduslike tegevustega (rakendusuuringute läbiviimine, valdkonna ettevõtjatele teadmiste ja oskuste levitamine, osalemine rahvusvahelistes koostöövõrgustikes ja konverentsidel jms) projektide puhul kõrgemat minimaalse omafinantseeringu määra. Taotlusvoorude täpsed tingimused ja minimaalne omafinantseeringu määr kehtestatakse valdkonna eest vastutava ministri käskkirjaga.

² Vt: <https://www.riigiteataja.ee/akt/104072017001>.

Eelnõu punktiga 6 tunnistatakse kehtetuks kehtiva määruse § 10 lõige 8, mis sätestab, et projekti maksumuse kallinemise hanke tulemusena katab toetuse saaja, kuna sisuliselt dubleerib § 10 lõiget 7, mille järgi peab omafinantseering katma abikõlblikest kuludest osa, mida toetus ei kata.

Eelnõu punktiga 7 muudetakse kehtiva määruse § 16 lõike 2 sissejuhatavat lauset, millest jäetakse lausest välja viide eelmise struktuuriperioodi regionaalministri 3. juuli 2009. a määrusele nr 10 „Meetme „Kompetentsikeskuste arendamine” tingimused“, kui tarbetu viide. Kehtiva määruse rakendamisel ei ole asjakohane viidata määrusele, mis praegust struktuuritoetuse perioodi ei käsitle.

Eelnõu punktiga 8 täpsustatakse kehtiva määruse § 18 lõike 1 punkti 2 taotlusele esitatavaid nõudeid ja lisatakse, et taotletava toetuse suurus ei tohi ületada §-s 10 sätestatud toetuse määrasid ega lisaks ka taotlusvooru avamise käskkirjas sätestatud toetuse määrasid, kuna taotlusvooru avamise käskkirjas sätestatakse täpne vooru rahaline maht, maksimaalne toetuse summa projekti või taotleja kohta ning minimaalne omafinantseeringu määr.

Eelnõu punktiga 9 tunnistatakse kehtetuks kehtiva määruse § 18 lõike 6 punkt 11, kuna nõue, et põhitegevuse toetuse taotlus peab lisaks § 18 lõigetes 1 ja 2 sätestatule sisaldama ka aruannete esitamise graafikut ja väljamaksete prognoosi, ei ole rakendusüksuse hinnangul otstarbekas ega vajalik. Aruannete esitamise kuupäevad sätestatakse taotluse rahuldamise otsuses rakendusüksuse poolt. Väljamaksete prognoosimine taotluse esitamisel taotleja poolt on teoreetiline ning rakendusüksusele mitte vajalik. Muudatuse eesmärk on vähendada toetuse saajate aruannete koostamise halduskoormust ja rakendusüksuses menetlemisele kuluvat töökoormust.

Eelnõu punktiga 10 muudetakse kehtiva määruse § 19 lõiget 5, millega lühendatakse põhitegevuse toetuse taotluse maksimaalset menetlusaega 65-lt tööpäevalt 54-le tööpäevale. Seoses rakendusüksuse muutusega, milleks on alates 2018. aasta 1. septembrist Ettevõtlike Arendamise Sihtasutuse asemel Riigi Tugiteenuste Keskus, on analüüsitud taotluste menetluseks kuluvat menetlusaega ja jõutud järeldusele, et menetlusaegasid saab lühendada, protsessi kiiremaks ning taotlejale sobivamaks muuta.

Eelnõu punktiga 11 muudetakse kehtiva määruse § 23 lõiget 1, millega lühendatakse taotlusvooru avanemisest teavitamise kohustust 45 päevalt 30-le päevale enne taotlusvooru tähtpäeva. Taotlusvooru avamine on regionaalsetel kompetentsikeskustel mitteametlikult teada enne ametlikku taotlusvooru avamist ning 45-päevane etteteatamise kohustus on rakendajate ning ka kompetentsikeskuste hinnangul liiga pikk tähtaeg ning mitteotstarbekas. Tähtaja lühendamine võimaldab kiirendada kogu taotlemise protsessi ehk aitab tõsta taotluse esitamise ja menetlemise protsessi efektiivsust.

Eelnõu punktiga 12 täpsustatakse kehtiva määruse § 23 lõike 2 punkti 2 sõnastust, millega täpsustatakse, et pikemate kui ühe-aastaste toetusperioodide puhul ei pea kompetentsikeskuse taotleja esitama kohe terveks perioodiks detailset tegevusplaani. Piisab kui detailne tegevusplan on koostatud vähemalt üheks jooksvaks kalendriaastaks ette. Iga-aastaselt esitab kompetentsikeskuse meetmest toetuse taotleja detailse tegevusplaani järgmise toetusperioodi kalendriaasta kohta.

Eelnõu punktiga 13 täpsustatakse kehtiva määruse § 23 lõike 3 sõnastust mõtet muutmata ja täiendatakse taotleja esitatavate andmete ja dokumentide esitamise kohustust asjakohase viitega § 23 lõikele 2 (varem viidati vaid lõike 2 punktile 1, kuid asjakohane on ka lõike 2 punkt 2).

Eelnõu punktiga 14 täpsustatakse kehtiva määruse § 29 lõiget 3 ja jäetakse välja viide *STS2014_2020* § 26 lõikele 6, kuna *STS2014_2020* § 25 juba sätestab, et seaduse § 26 kohustused seoses hankimisega on terves ulatuses partnerile kohustuslikud ning täiendav viide seaduse § 26 lõikele 6 ei ole vajalik.

III. Eelnõu terminoloogia

Eelnõus ei kasutata uusi termineid.

IV. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu koostamise aluseks on *STS2014_2020* ja selle alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrused.

Eelnõu on kooskõlas ka järgmiste Euroopa Liidu määrustega:

1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469);

2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1301/2013, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja majanduskasvu ja tööhõivesse investeerimise eesmärgiga seonduvaid erisätteid ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1080/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 289–302);

3) Euroopa Komisjoni määrus (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.06.2014, lk 1–78);

4) Euroopa Komisjoni määrus (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1–8).

V. Eelnõu vastuvõtmisega kaasnevad mõjud

Eelnõu määrusena jõustumine aitab kaasa *STS2014_2020* alusel elluviidava „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014–2020” prioriteetse suuna „Väikese ja keskmise suurusega ettevõtete arendamine ja piirkondade konkurentsivõime tugevdamine” meetme „Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine” tegevuse „Regionaalsete kompetentsikeskuste arendamine” alusel toetuste andmise eesmärkide täitmisele.

Majanduslikku, sotsiaalset mõju, mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, elu- ja looduskeskkonnale määruse muudatusega ei kaasne. Muudatustega kaasneb teatud piires positiivne mõju regionaalarengule, mis loob soodsamad tingimused piirkonna konkurentsivõime suurenemisele. Muudatusega ei kaasne taotleja halduskoormuse tõusu ega kasva rakendusüksuse töökoormus. Muudatusega ei kaasne olulisi riske ega negatiivseid kõrvalmõjusid.

VI. Määruse rakendamiseks vajalikud kulud ja eeldatav tulu

Määruse rakendamisega täiendavaid kulusid ega tulusid riigieelarvele ei kaasne.

VII. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

VIII. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Haridus- ja Teadusministeeriumile, Keskkonnaministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Sotsiaalministeeriumile, Kultuuriministeeriumile ja üleriigilisele omavalitsusliidule ning Riigi Tugiteenuste Keskusele. Riigi Tugiteenuste Keskus esitas eelnõu seletuskirja osas mitteametlikud märkused, millega on arvestatud. Kultuuriministeerium kooskõlastas eelnõu märkusteta. Ülejäänud kooskõlastajad kooskõlastasid eelnõu EISis vaikimisi. Eelnõu kooskõlastuskäik EISis on kättesaadav järgmiselt lingilt: <https://eelnoud.valitsus.ee/main/mount/docList/1ddff078e-d172-469f-b1ff-7d6c8a190180>.